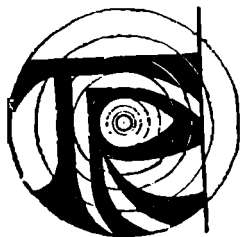

mele și aspirațiile vieții noastre nu pot fi dezlegate de problemele și aspirațiile vieții lor. Există un continuum sufletesc și de gândire, care ne dă nota originală în marele complex istoric al celorlalte popoare, iar sentimentul patriotic presupune tocmai o transcendere a individului în sufletul comunității din care face parte, o comunitate mai largă și mai profundă decât un colectiv oarecare, decât anturajul limitat în timp și spațiu al vieții sale, căci această comunitate ce cuprinde, deopotrivă, viii și morții, este poporul și patria sa. Toate piesele de valoare, ale dramaturgilor clasici și contemporani, nu sînt decît acte de transcendere a sufletului individual în sufletul colectiv al națiunii, sînt trepte pentru asumarea demnității umane, care nu poate fi alta decît aceea a demnității poporului din care faci parte și pe care îl reprezintă, ca o „monadă cu fereastră spre universal“, ca să utilizăm o expresie a unui mare critic și mare patriot.

Teatrul TV are obligația să faciliteze această transcendere, să pregătească sufletele tinere, pentru noile bătălii pe care ni le-ar putea rezerva viitorul, întru continuă edificare a patriei noastre socialiste, arătînd, pe scena sa, pildele înălțătoare ale unui trecut al eliberării sociale și naționale și ale unui prezent al muncii și luptei închinată construcției socialiste. Teatrul TV are obligația să înfățișeze, cu curaj, năzuințele oamenilor de a se elibera de orice gîndire schematică, șablonardă, dogmatică care ar putea oblitera cursul viu al istoriei poporului nostru, repunînd, mereu și mereu, în lumina dialecticii gîndirii materialist-istorice, faptele și oamenii trecutului și prezentului. Numai astfel el poate deveni o școală națională la care se poate învăța responsabil, și pe cît de responsabil pe atît de liber, sentimentul apartenenței la patrie și la popor, ca la niște realități nesfîrșit superioare și nesfîrșit vii.

Constantin RADU-MARIA

Funcțiile și demnitatea unui adevărat „teatru național“

În urmă cu mai bine de jumătate de secol, atunci cînd teatrul radiofonic lua ființă, beneficiind de încurajarea și de sprijinul direct al unor personalități de prim-plan ale vieții culturale românești, Tudor Vianu remarcă posibilitățile extraordinare de care dispune această nouă formă de spectacol, cerîndu-i — și menîndu-i — să devină „un adevărat teatru național“.

Și, într-adevăr, nici una dintre scenele țării nu poate avea audiența — deci, puterea de influențare, capacitatea de instruire, de formare spirituală — pe care o are teatrul radiofonic. Minimum șapte spectacole săptămînal, dintre care două sau chiar trei premiere, o stagiune care durează 12 luni, o „trupă“ reunind, virtual, toate forțele artistice ale țării, un public care se calculează în milioane — sînt argumente impresionante atunci cînd discutăm despre locul teatrului radiofonic în ansamblul vieții artistice naționale, sînt temeuri, totodată, pentru a privi cu profundă responsabilitate rolul educativ pe care e chemat să-l joace.

Vorbind despre educație, ne referim nu numai la educația estetică, ci la un am-

plu, adînc proces de formare spirituală, de edificare a unei conștiințe corespunzătoare cu realitatea timpului și societății noastre. Dintre trăsăturile morale, la dăltuirea cărora teatrul radiofonic are înalta menire de a contribui, prin mijloacele sale specifice, ne vom opri, în rîndurile ce urmează, la o coordonată fundamentală: spiritul patriotic.

Urmărind emisiunile redacției specializate a radioului, se poate lesne constata preocuparea permanentă, profund justificată, de a cuprinde în repertoriul paginile cele mai reprezentative ale dramaturgiei românești cu tematică istorică, de la reconstituiri — cu valoare documentară — ale unor momente importante din existența poporului român, pînă la poeme dramatice în care sînt urmărite sensurile evoluției sale, de la prospecții în timpurile cele mai îndepărtate pînă la episoade încă vii ale unui trecut ce abia s-a desprins din prezent. Piese istorice de Costache Negruzzi și Vasile Alecsandri, de Mihai Eminescu și Barbu Ștefănescu Delavrancea, Hașdeu, Iorga sau Lucian Blaga, figurează în repertoriu, alături de opere ale unor dramaturgi ac-

uali binecunoscuți, sau de tineri autori pe care teatrul radiofonic îi recomandă publicului. Imaginea de ansamblu care se realizează este într-adevăr impresionantă prin bogăție și diversitate. Radioul are posibilitatea — inaccesibilă oricărui alt teatru — de a asigura **permanent** acest repertoriu, de a adăuga mereu, fără a înlătura.

O altă preocupare statornică, de aleasă valoare culturală, este cercetarea pe care redacția o întreprinde, cu metodă și competență, în zone aproape uitate ale literaturii dramatice românești. Repertoriul de nume și de titluri, familiar publicului, se îmbogățește, în felul acesta, considerabil, reprezentarea asupra valorilor artistice ale unui trecut, mai îndepărtat sau mai apropiat, devine mai exactă, mai nuanțată. Ar fi necesar, poate, ca acest meritoriu act de instruire să fie împlinit, consolidat prin permanentizarea prefețelor critice, în măsură să dea un plus de informație, să stabilească legături, relații, să ghideze pe ascultător în descifrarea operei. Aceste incursiuni conturează o zestre artistică strălucită; ar fi însă binevenită o sistematizare a cunoștințelor care ni se oferă.

Sentimentul de demnitate națională, bazat pe existența unor importante realizări materiale și spirituale, se împlinește, capătă noi dimensiuni și noi semnificații, prin înfăptuirea prezentului. După cum se sublinia, referitor la dezvoltarea spiri-

tului patriotic al oamenilor muncii, în Raportul la Congresul al XII-lea al P.C.R., „este necesar să fie puse mai puternic în evidență realitățile noi ale societății noastre, grandioasele succese obținute într-un timp istoric atât de scurt în transformarea revoluționară a țării, în schimbarea întregului mod de viață al poporului nostru.”

Prezent mereu în actualitate, în zonele cele mai dinamice ale realității sociale, teatrul radiofonic promovează un repertoriu de implicare directă într-o problematică de „pagina întâi”. Acesta este capitolul în care întâlnim, dealtfel, cele mai multe premiere absolute, piese, unori și autori încă necunoscuți — consecință firească a dorinței de a lărgi și a aprofunda mereu aria dezbaterii. Este sectorul repertorial cel mai efervescent, atât tematic cit și stilistic, cu nenumărate propuneri interesante, dar, din păcate și cu unele concesii de ordin artistic. O cernere mai atentă a textelor difuzate, o exigență sporită în promovarea valorilor sint condiții esențiale pentru deplina eficiență a actului educativ pe care teatrul radiofonic îl îndeplinește cu fiecare dintre emisiunile sale.

Pentru că, să nu uităm, teatrul radiofonic poate fi, trebuie să fie, și cel mai adesea este, **un adevărat teatru național**.

Cristina DUMITRESCU

In memoriam

Doru Mielcescu

N-aș fi crezut niciodată că voi putea scrie eu aceste rânduri. Căci iată, uneori, viața este mai dură și mai surprinzătoare decît însuși inconștientul hazard. Doru era, pentru cei mai mulți dintre noi, nu o speranță, ci o certitudine. Puțini literați s-ar fi putut înfățișa, la 30 de ani, cu simplită, cu profunzimea cugetării și cultura lui. Dintre amplele sale proiecte, așteptam cu nerăbdare o cuprinzătoare antropologie literară. A tradus din Mallarmé și Ezra Pound, cu un ton care îi va rămîne propriu. A scris indeosebi critică literară, dar și critică de teatru. Debutul, în critica de teatru, și l-a făcut chiar în paginile acestei reviste.

L-am socotit un scriitor cu o răbdare de mare scriitor. Pentru el, festina lente a fost o lege sacră. Avea nevoie de timp. Și tocmai timpul, pe care mizase, i-a fost furat. Hoțul, dement, n-a așteptat să vadă perla cea uriașă. S-a grăbit pur și simplu, ca și cum, în grădiniile elisee, s-ar fi produs, brusc, un imens vid de valori.

Natura, pe care o venerăm zilnic, trezește în mine acum o vulcanică indignare. Mă aflu la o premieră la Botoșani, oînd am citit în ziare vestea cumplită. Și nu l-am putut însoți pe ultimul său drum.

În fața durerii, orice omagiu pălește. Vor putea, oare, manuscrisele, pe care le așteptăm cit mai repede editate, să ne restituie ființa curată a acestui om ?

P. T.